

stva, kar je služilo upiranju vladajočim razmeram tudi zunaj okvira marksistično motiviranih gibanj, če ne sploh bolj zunaj teh z idejo razrednega boja poglavitno zaposlenih gibanj. Kot je znano, so se politične stranke delavskega gibanja v vsej svoji zgodovini večinoma ogibale natančnejšim odgovorom na vprašanje družine in enakopravnosti ženske z abstraktno frazo, da bo vse to rešeno, kakor hitro bo ukinjena ekonomska eksploatacija delavskega razreda. Idejni in politični boj za ideološke odločitve družine in proti njim je tako potekal pravzaprav zunaj okvirov ožje razumljene revolucije proti vzpostavljenemu redu.

Seksualna revolucija in razcepi v kulturi

»Pogosto pozabljajo (potlačujejo?), da je sam Freud zagovarjal reformo seksualnih običajev in kodov. Še posebno pred vojno se je Freud pogosto spraševal o ceni pretirane seksualne potlačitve; na tihem si je celo nadeval sloves emancipatorja mladine.«¹⁴ To opozorilo je zapisano v knjigi, ki bi jo lahko šteli v tisto strujo intelektualnih iskanj, bodisi socialno-filozofskih, socioloških, duhovno-zgodovinskih ipd., ki jih je sprožil nemir šestdesetih let in s tem nemirom povezana seksualna revolucija ter pojav novega feminizma. Konceptualizacija teh pojavov je vodila v odkrivanje razcepov v sami meščanski kulturi, torej v odkrivanje tradicije revolta proti meščanski morali, proti diskriminaciji žensk in represivni vzgoji otrok. Gre za tradicijo, katere družbena relevantnost je bila poprej vseskozi v senci zgodovine razrednega bojevanja sindikatov in delavskih strank. Tako na splošno lahko rečemo, da je bila ena pomembnejših teoretskih poant, ki se je izkristalizirala na podlagi refleksije o izviri, pomenih in perspektivah revolta, odkritje *druge fronte odpora sistemu dominacije*, ki se je na novo odprla novemu dešifriranju. Torej ne več kot predvsem svet »kapitalistične eksploatacije«, katerega *krivičnosti* so izvedenke te središčne razredne dominacije, ampak kot polimorfni sistem represije nad manjšinami, moške dominacije in kot sistem vrste »samoumevnih« institucij fizične ter ideološke prisile. Meščanska družina se pogledu skozi to prizmo prikaže kot institucija, ki je pač vpeta v dani sistem dominacije in ki interiorizira zunanjo prisilo, torej kot institucija ustrezne socializacije posameznika. Institucijo družine bi bilo v tej perspektivi mogoče opisati kot mehanizem perpetuiranja danega sistema dominacije. Kot je znano, je to videnje sodobne meščanske družbe vodilo v vrsto praktičnih poskusov oblikovanja drugačnih tipov skupnosti, npr. tako imenovanih komun, ki naj bi bile svobodne oblike življenja »zunaj sistema«. Komune so bile seveda ob vsej pozornosti, ki

¹⁴ Russell Jacoby, *The Repression of Psychoanalysis*, New York 1983, 38.